

november 30-án 1789. szám alatt kelt körrendeletére hivatkozva, azt oly torzalakban közli, s oly kommentárokkal kíséri, amelyek minden egyébre, csak a kedélyek lecsillapítására nem alkalmasak, tekintettel arra, hogy a püspöki körlevelek amugy is nyilvános okmányok, a melyek mint nyomdatermek, ki nem kerülhetik a sajtóügyi hatóságok figyelmét sem; tekintve továbbá azt, hogy Pavel püspök eddig csak azon tudatban lehetett vigasztalást, hogy hazája ellen nem vétett, detárol székelyétől, maga sem tudhatja saját körrendeletének szövegerint közlését, míg az az öngazolásához szükséges többi okmányokkal neki meg nem küldetik, indítatva éreztük magunkat a több tárgyat atelő terjedelmes körlevélből ideigatni az inkriminált részt, a melynek teljes szövege szövegerint fordításban ez:

Nro. 1959/1892.

Felülvizsgálatván az egyházmegyei iskolák állapotáról szóló táblás kimutatások, hivatva éreztük magunkat akként intézkedni, hogy azokban a parókiákban, a melyekben a nép talán már nem beszél a saját egyházi nyelvet, az iskolákban az oktatás, az irás, a szent imádságok, az egyházi énekek, az elemi hitoktatás és a tanulóknak a szent gyónás és aldozás szentségeiben való részvételre szükséges bevezetés mégis az egyház — anyanyelvén eszközöltesse, mert a hoi az figyelmen kívül hagyatik, egyházunk maga és őseink vallása és szertartása ásatik alá.

Ebből az tűnik ki.

1. Hogy a körrendelet ezen intézkedése csak olyan hitközségekre vonatkozik, melyek már nem beszélnek az egyházi nyelvet, tehát melyek már az elfelejtették.

2. Hogy ezen hitközségekben is az egyház nyelvében való olvasás és irás elsajátítása is csak annyiban jeleztetik kívánatosnak, amennyiben az elkerülhetlenül szükséges arra, hogy a hívek saját egyházuk szertartásai szerint élhessenek.

3. De a körlevél szerint még az ezen tárgyakon való oktatás is, az egyházi nyelven kívül, anyanyelvén is eszközölhető, a magyar nyelven való folytatás nem záratik ki.

4. Tehát ezen körrendeletből ki nem olvasható az oda való törekvés, hogy a jelzett természetű iskolákban az összes tantárgyak az egyház nyelvében adjandók elő, mert ezt megczáfolja az, hogy a jelzett iskolákban a többi összes előirt tantárgyak tényleg kizárólag csak magyar nyelven adandók elő.

Mint hogy tehát a körlevél, mint amely csupán csak bevallott egyházi térre szorított, nélkülöz minden politikai színezetet: annak egyik eredeti példányát ide csatolva, tisztelettel kérjük Nagyságodat, miszerint a sajnosan félrevezetett közvéleményt, különösen pedig Nagyvárad város közönségét ily értelemben felvilágosítani, s a kedélyeket megnyugtanni méltóztatassék.

Kiváló tisztelettel lévén Nagyságodnak Nagyváradon, 1893. évi augusztus hó 18. án.

Alázatos szolgálói:

A nagyváradai görög katolikus szék segyházi káptalan:

Volla Pál s. k., Dr. Laurán Ágoston s. k.,
apátkanonok, apátkanonok.
Sarkadi Tihamér s. k.,
kanonok.

Pituk-nak, az egyszerű oláh pópának, ugyancsak meggyűlik a baja oláh testvéreivel.

ellenkezőjét állítani. Csak az bir érdekel, a miért küzdeni kell. Küzdelem az élet s a kinek talalva van, rendesen nem jól ékezik.

— Mindezt — báró, elhiszem önnek. Elfogadom azt is, hogy a társaságok szórakoztatni nem tudják s hogy mindaz, a mi pénzbe kerül, mely után az, a kinek nincs, vagy kevés van, mohón kap — mindaz — a maga részéről értekel és érdekel nem bir. De lassa, van valami más dolog is, a mit pénzert nem lehet kapni.

— Bocsánat, felbeszakitom. Van ilyen is. Azt hiszem ön mindarra gondol, a mi az ember természetében fekszik, tehát egészség és meg több efele.

Elismerem, hogy az egészséget pénzert bajos megszerezni, pedig ma már az orvosi tudomány annyira haladt, hogy a betegségek legnagyobb részét, előkelő orvosok, jó penzert, drága gyógyszerekkel meggyógyítják.

— Nem ép az egészséget akartam felhozni. Van ezenkívül más valami is, mit pénzert, befolyással — azt hiszem — nem lehet megszerezni, s a mi tekintet nélkül mindenkit boldogít.

A báró e szónál nevetni kezdett. Lábszárait gyorsabban lóbálta és hosszasan nevetett. Hangja egyik hangemből a másikba biccsakolt.

— E nevetése, báró, világos felelet. Ön nem hisz a szerelemben. Lassa, én is azt hittem — 18 éves koromig.

— Közönmő Ameline a bókot. Csak hogy én fölöttem tizenhöz tavasz már rég elszohnt a nélkül, hogy az — utóvégre is közönséges hu-darab — megdobbant volna, úgy mint a beteges érzélgők képzelik. Lassa azt

Előbb nyugdíjazták: majd fenyegető levelekkel, hírlapi polémiákkal akarják letaszítani arról az utról, a melyre magyar érzelmei vitték s — a melyen eddig csak töviseket aratott. — Napról-napra jelennek meg nyilatkozatok ellene, a melyekben a föld minden gonozságát rászórák.

Most legujabban az Arad és Vidéke című aradi magyar lap adott helyet hasábjain valami Paskutz nevű oláh magyarellenes ömledéseinek.

Ez a Paskutz ur esperes szeretne lenni s hogy erre a szentszéknek érdemeket szerezzen, megtámadja Pitukot. Közöl az említett lapban egy állítólag Pitukkal négyesemközti folytatott beszélgetést és teleshívti ezt a legképtelenebb magyarellenes ragalmakkal. Az egész város felháborodott, amiért az illető lap a fanatikus oláh dühöngéseit közölte, mindenki megbotránkozva beszélt az esetéről.

Pituk kijelentette, hogy Paskutznak korháccsal adja meg a választ arra a nyilatkozatra.

KÜLFÖLD.

Orosz hajóraj Franciaországban. Paris, aug. 19. Az orosz hajórajzszakasz hatogatást szept. végére várják. Vajon Toulonba vagy Orleansba jö-e a hajóraj, eddig még elhatározva nincs. — Annyi azonban bizonyos, hogy a hajóraj valamennyi tisztje Parisba jön, a hol ünnepélyes fogadtatást rendeznek tiszteletükre.

Az olasz király Garibaldi sírjánál. Rómából táviratozzák, hogy megkezdődött a tengeri hadgyakorlatok második ciklusa. A király, valamint a napolyi herceg (trónörökös) és Henrik porosz herceg a Savoya fedelzetén vesznek részt a gyakorlatokban. A Savoya a fejedelmet és a két herceget a Maddalena szigetre viszi, a honnan a király és vendége kirándul Caprera szigetére s meglátogatja Garibaldi sírját. — A hadgyakorlatok 22-en véget érnek; 23-án a Savoya a génuai kikötőbe érkezik s meg az nap este Henrik herceg visszautazik Kiebbe.

Belgium alkotmánya. Brüsszel, aug. 19. A képviselőház elvetette az alkotmány új 56-ik cikket, melyet a szenatus már elfogadott. E szerint a régi 56-ik cikk marad érvényben, mely szerint a szenatusba való választathatósághoz 1000 frinyi cenzus szükséges.

A függetlenségi párt és a választási költségek.

Irányi Dániel, aki az országos függetlenségi párt választási küzdelmeit egy évizeden át vezette, aki a legutolsó képviselőválasztás alkalmával is a párt választási küzdelmeinek vezére volt, soha se hitte volna, hogy valaha arról lehessen írni: a Függetlenségi párt és a választási költségek. Nemcsak utálta, megvetette, visszautasította Irányi s az általa vezetett tábor a választók szabad meggyőződésének megnyilatkoztatására a pénzbeli eszközöket, de nem is volt pénz soha a legszükségesebb központi kiadásokra sem. Ugyiszlóvan arra sem volt pénze a függetlenségi pártnak, — hogy a vidéki választók kérdézőködségeire táviratilag válaszolhasson s most mégis a nemzeti párti sajtó arra vetemedik, hogy komoly politikai kérdést akar csinálni abból, hogy keresett-e pénzt a függetlenségi párt választási küzdelme.

Arról a külfönségről persze, amely az ugynevezett alkotmányos választási költségek s a választási megvesztegetésekre, etetésekre

hiszem, hogy nemcsak én, de mások sem érzik a szerelmét úgy, mint a hogy írják, vagy beszélnek.

Érdék, rokonszenv, leginkább pedig hiúság motiválják azt, hogy egyik-másik ellenkezőnemű embertársunkra jobb szemmel nézünk.

Ez az egész. Hogy valami mágneses erő tartana össze két egyent, kik a holdat keresik, folyton sóhajtoznak és boldogok, ha meghalhatnak, — természetesen egymás karjaiban, — azt én józan emberekről föl nem tehetem.

— De hát a tény ellentmond önnek barátom, mondá a színész, fejére teven a gyöngyökből készített koronát. Mindennap ol vashatja a lapokban X. Y. egy hotelben megmérgezték egymást, maró lugot ittak, egymásra löttek, vagy elmetstették borotvával a torkaikat, aszerint, a mint a szerelem előbbékelő vagy kevésbé ilyen szívet támadott meg végzetesen. Hát ez mi?

— Kedvesem, e szerencsétlenek már a beteges érzélgés áldozatai. Embereknek, poeták alkotta abszurdumoknak hitték, gyöngűk voltak és elméjük megtántorodott. Az ilyea szerelmeiket, kik emberföltötti dolgokat képesek művelni képzelt érzelmeikből kifolyólag, a régi görögök a csapodár istenek vagy istennők valamelyike által lesújtottanak mondták, hozzacsatolva valami pikáns mesét, mit akkor isteni felelemmel fogadtak, — ma pedig legjobb tárgyai az operetteknek.

— Azt hiszem ön ma nem beszél komolyan, bizarr gondolataitól akar megkönnyebbülni. Ötletei elég mulatságosak, de azt hiszem, sem eddigi élettapasztalatai, — sőt az ezutának sem jogosították fel arra, hogy megtagadja a sze-

s itatásokra fordított pénzek közt van: az ellenzéki fegyverbarátságra való tekintetből megfélejtkeznek s oly komoly nagyképtűködséssel tárgyalják a kérdést, mintha Irányi Dániel válaszosos lélekviszart rendezett volna, holott a saját közleményeikből kitűnik, hogy a Rimler-féle leleplezések alapján nyilvánosságra került dologhoz a függetlenségi pártnak soha semmi köze se volt s az az egykét képviselő is, aki állítólag, ha a gyanus színezetű közlemény a valószínűség látszatával birna is, a saját kijelentése szerint nem a függetlenségi párt nevében c-elekedett s a választásokra tényleg soha semmiféle pénzt nem kapott. Arról azonban a Rimler-féle leleplezésekben sincs szó, — hogy ezek az urak a fel nem vett pénzt választási megvesztegetésekre akarták volna fordítani.

Pazmándy Dénes orsz. képviselő a következőket nyilatkozta: ki:

Egyes kiváló francia politikuskok, illetve nagyparasok (mint Marinoni) hajlandóknak nyilatkoztak a függetlenségi pártnak az általános választásokra nagyobb összeget rendelkezésére bocsátani. Előre is kimondom, hogy az egész dologból semmi sem lett — s Magyarországba egy centime sem vándorolt Parisból. A kivétel elé több nehézség gördült, mind olyan súlyosak, hogy az egész akció nem haladt tovább a kezdetleges megbeszélésnél. Partunknál a dologról alig van egy-két tónok értesítése, mert mielőtt a gyermek hangot adott volna, máris meghalt. Különbön a francia politikuskok már tizenöt év óta öhajlják Magyarország rokonszenvét megnyerni s már Gambetta sokat tárgyalt velem azokról az eszközökről, a melyek közelebb hoznák a magyar szellemi életet a francziával. A Cercle Français és a Gazette de Hongrie alapítása az első lépés volt ezen a terepen. Gambetta sirba vitte a szép terveket s a lap nyakamba szakadt vagy tízezer frt deficzittel.

Azzal a hallatlan korrupcióval szemben, melyet nálunk a kormánypárt a képviselő választásoknál folytat — s tekintve, hogy ezek a vesztegetési pénzek legnagyobb része Bécsben gyűjtetik — semmi kifogásom sem volna ellene, ha a francziák függetlenségi törekvéseinket anyagilag is támogatnák. Hisz XIV. Lajos hét millió livre-t küldött Rakóczi-nak a szabadságharczra! A magyar kormányok szüntelen sápolják a német bankárokat. 1887-ben láttam egy gyűjtőtvet Bécsben, melyen báró Springer, báró Königswarter, Guttmann testvérek, báró Todesco stb. tekintélyes összeggel szerepeltek. Tisza Kálmán a Deutsche Bank egyik igazgatóját, Born urat magyar báróvá is tette bökészségeert. 1891-ben a képviselőházban ismerté be az akkori államtitkár, Szalavszky, hogy Stummer testvérek 80 ezer frtot adtak a nyitrai megyei választásokra. Elvitatathatlan tény, hogy a magyar képviselőház többségének egy része osztrák és német pénzzel lett megválasztva. Ily körülmények közt a függetlenségi párt tisztán szegénységével fogva (a 92-i választásoknál alig volt annyi pénzünk, hogy táviratokra telj volna — s most azt augusztusi nyegyedre alig lehetett a házbért a pártkasszából fedezni) nem tud terjeszkedni. A francziák régi barátai a mi függetlenségi törekvésainknek — tőlük csak a történeti hagyományok folytatása volna, ha bennünk felkarolnának. Avagy Klapka, Perczel Csáky, Komáromy, Karolyi Gyula, Tisza Kálmán nem fogadták el 1866-ban a porosz anyagi segélyt. — Es Kossuth az ötvenes években nem gyűjtött-e több százezer dollárt Amerikában? — A kérdés csak az, ki adja a

relmet. — Az agglégény sarkasmusa beszél ön-ből ma.

— Nem Ameline.

— Mondja hát báró ha már boldog nem lehet — szegény barátom — ime megsimogatom, hát azt kérdem, mi az, a mi némi megelégedéssel tölti el?

— Egy jó fouteille, Ameline; ez ábrándjaim netovábbja. — Lakasom — hisz láthatta gyakran — válaszosos gyűjteménye van a legkülönbélebb, szeszélyesnél szeszélyesebb zsölyékek s egyelőre ezek használása és látása az, mi megóv az öngyilkosságtól.

— Higye meg báró, ön ma rémítőn boldogokat beszélt... Volt azonban állítását közt némely tetszetős. Mondja még azt meg — mert már közeledek a jelenetem — hogy ha a maga fajtájú ur nem lehet boldog, ki az mégis, vagy egyáltalában nincsenek boldog emberek a világon? Ez esetben rögtön tiltakozom, mivel én boldog vagyok, szeretem az életet és úgy találom, hogy sok jó, sok szép van benne.

— Van boldog ember e földön: elismerem.

— S ki az?

— A kinek ki van elégitve minden elsőrendű szükséglete s azonkívül jut néha a másod rendűre is. Világosabban szólva és nem relative: a koldus és a gazdagok nagyon boldogtalanok. Boldogok a 3—4 ezer frt jövedelemmel bírók, a mi viszonyainkat véve mértékül. Ezeknek megvan mindenük és még sokra vágyakozhatnak. A kinek kevesebb van és ur, annak már gondolai vannak. A kinek több van, igényei-aránytalannal nagyobbodnak. Az igények arithmetikus haladvány szerint növe-

pénzt. Ha a politikai czélok összevágának, minden államban, minden időben elfogadják az anyagi segélyt. Ellenkezőt állítani naivság.

A nemzeti párti B. Hirlap a következőket kérdi: igaz-e, hogy függetlenségi képviselők választási czélokra idegen pénzt akartak szerezni? — A ki nem felelt el, hogy a függetlenségi képviselők választási vezére Irányi Dániel volt, annak a B. Hirlap kérdésére nem kell válasz. Mi azonban válaszképen kérdjük, igaz-e, hogy a nemzeti párti Apponyi Albert gróf a lefolyt általános képviselőválasztásokra többet költött százezer forintnál? — Igaz-e, hogy főpapok és mágnások ezeket adták a nemzeti párti népképviselők választási céljaira? Igaz-e, hogy a nemzeti párt minden képviselő felöltje a párttól pénzbeltá mogatást kapott?

Ujdonságok.

*** Lelkészképeségi vizsgák Debreczenben.** A lelkeszképeségi vizsga kezdetűl f. év szept. 14 s következő napjai tüzetnek ki. A vizsgát tenni akaró atyafiak szept. 13-án d. u. jelentkezni tartoznak a püspöki hivatalban és pedig: Az I-ső vizsgát tevők lecke-könyveikkel, végbizonyítványaikkal. Írásbeli dolgozatukat pedig, melyet a vizsga tárgyait tevő tudományok köréből szabadon választott témáról otthon készítették, szept. 1-ére előlegesen beküldeni tartoznak a püspöki hivatalhoz, melkelvén ahoz a teológiai tanfolyam hallgatói-sa alatt készített munkálataikat is. A II-ik vizsát tevők egyházi beszédet készítenek Maté XXIII. 8—12. alapján; hozzá elő- és utó-imádságot írnak. Ugy az egyházi beszéd, mint az imádságok könyv nélkül betanulandók. Káté-magyarázatot dolgoznak a XII urnapról, a heidelbergi káté 29. és 30-ik kérdése nyomán. Mely dolgozatokat, ha tehetik az illetők, szept. 6-ig szintén küldjék be a püspöki hivatalhoz. Egyébiránt nem lesz akadály az sem, ha dolgozatokat az esperesi igazolvány és szolgálati bizonyítványal együtt csak a jelentkezés alkalmával szolgáltatják is be. Debreczen, aug. 14. Kiss Áron, püspök.

*** Magyar ember adója.** A K. gazdasági és közigazgatási szemle megjelent augusztusi füzetében Leng Lajos érdekes adóstatisztikai adatokat közöl. Leng Lajos ezikkéből, mely nálunk utlóbb az adóstatisztika terepen, kitűnik, hogy a szűkebb értelemben vett Magyarország 1891-ben 16 frt 12 kr add esett minden lélekre s ebből 6 frt 50 kr esett az egyenes adokra és 9 frt 62 kr a többi adóemerekre. Az egyenes adó viszont így oszlik meg fejekint: földadó 74 kr, házadó 69 kr, kereseti adó 1 frt 50 kr, pénztételeknél elhelyezett tőkek utáni adó 17 kr, tőkekamat- és jaredek-adó 10 kr, utadó 56 kr, hadmentesség-díj 15 kr, fegyverés vadászati adó 3 kr. Bélyegjövodek ezimen 48 kr, jogilleték fejében 1 frt 29 kr, a dohányjövodek révén 2 frt 40 kr esik egy-egy főre; a lottónak átlag 16 frt áldozott egy-egy ember, soert pedig 61 krt fizetett. Megtudjuk e statisztikából, hogy a fogyasztási adók 1891-ben 2,235,900 frt erejéig a községek által történt megváltás után biztosítottak, 1,614,656 frt értékben berlet és 696,396 frt erejéig rautalás utján. Az italmereisi adó 12,845,342 frt összegben kizárólagos berlet, 2,843,021 frt erejéig pedig a beszedési jog berlete által volt volt biztosítva. Nem érdektelen végül tudni, hogy a magyar városok közül Temesvár hódol leginkább a lottónak, ott 2 frt 28 kr lottobetét esik minden főre, míg Selmeczbányan egy krajczar betét sem történt. Igen hasznos do-

gyűvédi kamara teszi, hogy Lentz által 271/1893. itelettel az ügyve régi kifejezéssel.

*** A keresztok** jele volt. A keletlen szájkukhoz viték. A tenek szobrait és romaiaik is megoscsászárokt is, de a kolták s azután a papok hozták be a pápa honosítást.

*** A tüzől** ma kellett volna ra halasztották. man is jelentkező kezű 4. vidéki p

*** Két em** miatt. Margitan házánál egy r malacz esett bele ségbe, hogy a m és Varga Sándor lefelé néhány lep szerencsétlenek a mentést megkütségben kifejlődöt oknak is halálú után — miután eltávolították — élettelenül.

*** Furfan** munkás hónapok leng H.-Dorogon hogy a mi város resni. De hogy be jöjjön, ahoz pénze. Gondolt ritét valami ré telen vasuti jeg jönni. Hanem a indóháznál nyon

*** Balesé** lápi csárda egy dász szezon bek henve pedig kar ka csövère, jobb paska kakasa m e perczben csap rök jobb karj ronosolva.

*** A belüg** Hieronymi belüg kijelentette, hogy szörványosan kó vány aggasztó m kinthető

*** Kanik** teszi a kánikula ezután is lesz b

kednek. A kinek hat ezer forintja van, tiz ezret, a kinek huszezer frt évi jövedelme van, ötvenezer frtot igényel. Van ez alól kivétel, de kevés. Persze, törekszik mindenki a sokra s nem tudja, hogy ezzel boldogságát kockaztatja s viszont egy sem hajlandó elajándékozni jövedelmét és vagyonát.

Ez a boldogság nyitja. Mindig ötletes embernek ismertem. De hogy ennyire filósóf legyen, soh' sem hittem — Remélem, eljön ma hozzám theatra?!

— Igen Ameline... Nagyon szivesen. — Akkor folytatjuk az eszmecséret.

Néhány pillanat mulva már a színpadon szavalt a színész, a báró pedig az első sor egyik támlásszékekben ült s elmélkedett a diskursus fölött. Azután sorba taglalta azokat az argumentumokat, melyeket theoriának bizonyítására az antik vonasur taglikának el fog a thea mellett mondani.

Ugy vette azonban észre elmélkedési közeget, hogy előre örüla kellemes tetatének. A thea mellett filosofálnak majd együtt Amelinevel pompás kis otthonka puha székein ülva és jó jól fogja magát érezni, hisz már most is örül, mint a vasárnapi ember manchettjének és borju bőr cipőj fényének?! Ameline aztán a zongorához ül és halkán pönzeli a hangokat fülbemázó melódiákká.

Nem boldogság ez? Tapsvihar lerítette magához merengéséből. A függöny legördült.

Ugy érezte, mintha álmodott volna... Tehát a boldogság neki csak álom? Hisz akkor az álom a boldogság. Vagy hosszú ébrenlétünk nem csupán álom?

Ifj. Csathó Aurél.

Hazai politikai események, mindenekelőtt a magyar ügyek, a magyar ügyek, a magyar ügyek...

A magyar ügyek, a magyar ügyek, a magyar ügyek, a magyar ügyek, a magyar ügyek...

Üjdonságok.

Üjdonságok, a magyar ügyek, a magyar ügyek, a magyar ügyek, a magyar ügyek, a magyar ügyek...

Magyar ember adatai, a magyar ügyek, a magyar ügyek, a magyar ügyek, a magyar ügyek, a magyar ügyek...

log volna, ha Láng Lajos ezt a statisztikát ki-egészítené s azt adótörvényeink szempontjából irányadó részletekkel kibővítené.

Gazdák figyelmébe. A Hortobágyon legelőre kihajtott s legelő adó alá eső jószágok összeírásai jegyzéke a számvévi hivatal által már összeállítván, rövid időn a kivétel is eszközöltetni fog; ezt megelőzőleg figyelmeztetnek a jószágirtó gazdákat, hogy ez összeírásai jegyzéket az esetleges észrevételek és reklamációk megtétele végett a kis tanács-teremben a hivatalos órák alatt f. hó 27-ig bejárólják megtekinthetik.

Egyházi közgyűlés. — Az ágost. hitv. ev. egyház tegnap délelőtt 11 órakor egyh. közgyűlést tartott, melyben be lettek mutatva a zsinat utolsó ülésén kihirdetett új törvények; megválasztotta az egyház képviselőit a Nyiregyháza aug. 29. és 30. napjain tartandó egyházmegyei közgyűlésre Materny Lajos lelkes. Westler István felügyelő, Steinhammer Sándor, Szilka István és Holczhammer István személyében; pénztárnokul választotta Benyás Emilt. Az egyetemes egyh. felügyelői állás betöltendő levén, szavazattal fr. Prónay Dezső eddigi felügyelőre adta az egyház.

A munkás betegsegélyző egylet helybeli főjaka tegnap délután 4 órakor a csizmadia árucarnokában népes gyűlést tartott. A gyűlésen kétszázalán többen vettek részt. Az összejövetel tárgya az egylet önállóítása volt, ugyanis, hogy a budapesti munkás betegsegélyző egylettől elválva, külön önálló egylet alakuljon. Ez eszme általában parlatozásra talált a tagok részéről s a gyűlés egy tizenkét tagú bizottságot választott, mely intéző bizottságnak Bakonyi Samu dr. az elnöke, s melynek feladataul van kitűzve, hogy a főkapitány által értesítve tervükről a városi tanácsot s ez uton kerényint intézenek a belügy-minisztériumhoz engedélyezés végett.

Vizbe fullt kocsis. A vasuti töltés mentén, kinn a Vargakert alatt levő lőfűrésztelek ez ideig már két áldozata van. — E hely ugyanis kedvező fürdő helye az ottan lakó népnek s már a múltkor adtunk hírt, hogy egy kis fiú belefut. Felszóllaltunk akkor, hogy az illeketes körök rendeljék el a közveszélyes hely betemetését, miután kellőleg ellenőrizni ugy sem tudják Hanem ez csak hang maradt a szelben. A mezőrendőrség értesít ma bennünket, hogy tegnap délután Csengeri gabnakereskedő kocsisa Beri Mihály szinten kiment oda fródnói s az arra járók csak hullájára találtak. Megkapták a mély víz s miután közelben senki sem lehetett segítségére, belefut.

Az ügyvédi kamarából. A deb. ügyvédi kamara fegyelmi bírósága közhírré teszi, hogy Lenthe Kálmán h-szoboszlói ügyvéd a 39.1893. f. sz. a. hozott és a kir. Curia által 271.1893. f. sz. a. helybenhagyott ítélettel az ügyvédsegtől elmozdítottat. Azaz régi kifejezéssel elve: silentiumot kapott.

A kézesök már a régi időkben is tisztelt jele volt. A keletindiaiak a nap imádságát kezelvek szájukhoz vitték. A görögöké a szegényebbek az istenek szobraiát és saját kezüket csókolták meg. A rómaiak is megcsókolták az istenek kezét, később a császárakét is, de a szegényebbek csak a ruhát csókolták s azután saját kezüket A kereszténység a papok hozták be a kézesököt tiszteltetésül s V. Leó pápa honosította meg a papus csókolását.

A túzóltó egylet tanfolyamának ma kellett volna megnyílni, azonban holnapra halasztották, hogy még a mai nap folyamán is jelenkezzenek. Eddig debreczeni jelentkező 4, vidéki pedig 6 van.

Két ember halál egy malacz miatt. Margitán Tritye Demeter kis-utcai házában egy régi s használatlan kutba egy malacz esett bele. Letrát eresztették a melységbe, hogy a malaczot kihúzzák. Vedres János és Varga Sándor szállottak le, de alig tettek lefelé néhány lépést, leszédültek a letetről. A szerencsétlenek halálukat leltek a kutban. A mentést megkücsitették a kutban nagymennyiségben kifejűdött gázok, melyek a boldogtalanknak is halálukat okozták; 3 órai munka után — miután a gázokat szivattyu segítségével eltávolították — sikerült őket kihúzni — de élettelenül.

Furfangos zsidó. Weisz Salamon munkás hónapok óta foglalkozás nélkül tengleg H.-Dorogon. Tegnap azután ugy gondolta, hogy a mi városunkban fog foglalkozást keresni. De hogy valaki H.-Dorogról Debreczenbe jöjjön, ahhoz pénz kell. Neki pedig nem volt pénze. Gondolt mérészet és tett nagyott. Kerített valami régi, használható kiment, érvénytelen vasuti jegyet s azzal akart Debreczenbe jönni. Hanem a mint kiszállt a vonatból, az indóházán nyomban elfogta a rendőrség.

Baleset vadászaton. Török, a halápi csárda egykori berője, kint járt a vadász szezon bekövetkeztével vadászni. Megpíhenve pedig karjával rátámaszkodott a puská csövére, jobb kezét karján nyugtatva. A puská kakasa megmagyarázhatlan módon épen e percében csapódott le s a fegyver elsült, Török jobb karja izmait és jobb keze fejet összeroncolva.

A belügyminiszter a koleráról. Hieronymi belügyminiszter egy újságról elótt kijelentette, hogy Magyarországon vannak ugyan szörványosan kolera-esetek, de, hogy a járvány aggasztó mérveket öltön, kizártnak tekinthető.

Kánikula vége. A naptár holnapra teszi a kánikula végét, de előreáthatólag még ezután is lesz benne részünk.

Debreczeni törvényszék. Ma ítélt a törvényszék Papp Lajos 14 éves h-szoboszlai kocsis felett, ki B. Nagy János gazdájának 150 frtos esikőjét ugy szurta mérgében egy kessel szűgyön, hogy az megdöglött. Két hónapi fogházra ítéltetett a kar megtérítésén felül. — Ifj. Beke György és Kerekes Ferenc újvárosi lakosok, a miért az őszön kicsinyes ok miatt össze verekedtek s egymást alaposan össze verték, ma elíteltettek és pedig előbbi 6 havi, utóbbi két havi fogházra. Sehogy sem tudták megérteni, hogy ha ok már egyszer elítelték a dolgot, miért avatkozik abba a törvényszék. A kir. ügyész súlyosbításért felebbezett.

A laczfalusi pápa perújítása. Lucacu pápa előtt már kihirdette a szamári kir. törvényszék a kuria helybenhagyó ítéletét, mely ugy a szamári ívszék, mint a tábla határozatait helyben hagyta. Lucacu néman, de meghatva hallgatta végig, míg az elnök felolvasta az ítéletet s végül kijelentette, hogy perújítással fog élni. A pápa a börtönben kissé megspádit, szemel meggyöngültek s a börtön levegője nem tetszik neki. Szóval kenyelmetlenül érzi magát.

Veszekedő kőművesek. Cs. Tóth József és Szekeres György kőművesek össze kaptak a delő alatt s Tóth a mint a dula-kodásban átkarolta Szekeresét, ki épen akkor vezetete el szalonba ebédjét, beleszalat az annak kezében levő nyitva hagyott zsebkésébe. Sérülése jelentektelen.

Halálos esés. Szűcs János kocsis legény a múlt héten, pénteken a nagy-utcazi 1604 sz. háznál a padlás helyiséget tisztogatta. Lelkiismeretesen elvegezven munkáját, mikor leakart szállni, oly szerencsétlenül fordult meg, hogy egyszemélyt vesztve, a kapu alatt levő padlás lyukon leesett. Eszmeletlenül találtak meg a segélye siető háziak s gyorsan kiszállították a kórházba. A szerencsétlenül járt kocsis azonban oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy az orvosi segély már nem adhatta vissza az életnek. Még az nap késő d. u. meghalt.

Tartalékos katonák. Sok szegény ember kenytelen felbeszakítani munkáját s a civil-ruhát néhány uapra katona mondórával felcserelemi. Ma vonultak ugyanis be a honvédséghez a tartalékos katonák, kik a nagy gyakorlatok beálltával kenytelének rövid időre oda hagyni tűzhelyüket.

Előléptetések a Ludovicából. A m. kir. honvédség Ludovika akadémia tiszt-képző tanfolyamának 4-ik évfolyamát végzett debreczeni növendékeit közül Raics Károly hadnagygyá nevezetett ki. Buda y Elemér mint hadprezr tiszthelyettes a deb. 3. honvéd gyalog-ezredhez S z l a v y József és H a t f a l u d i György, ugyanilyen minőségben pedig a deb. 2. honvédszár ezredhez osztattak be.

A verekedés vége. Tegnap este két intelligens fiatal ember összehákolkozott a Széchenyi utcán, mely összehákolkozás verekedéssé fajult az egyik ugy főbe varta divatos agancsokbotjával a masikat, hogy annak fejét beszakította. A súlyosan megsérült fiatal lakására szállították.

A banat örültje. Megható tragikumot közöl velünk nyiregyházi levelezőnk. Annak idejében megirtuk, hogy Szilágyi Mihály, a Nyiregyházaan állomásozó 14-ik huszár-ezred hadnagya, oly szerencsétlenül esett le lovaról, hogy a súlyos sérülések következtében meghalt. Fiatal, 18 éves jeje, ki pár havat boldog házasság után özvegyen maradt, nem tudta elviselni a rettenetű csapást. — Szíve megfört, emléje elhomályosult s a szerencsétlen, a legnagyobb részvétele érdemes nőt a döblingi elme-gyógyintézetbe szállították.

Iskolaszéki értesítés. Az ág. hitv. ev. elemi iskolában, mely all négy fiú és 6 leány osztályból, a tankötelesek felvételére folyó aug. hó 31-ik napján veszi kezdetét. Értesítettnek ezért az érdekeltek t. ez. szűlők, hogy tanköteles gyermekeiket mondot naptól kezdve, naponta d. e. 9—11 órai, d. u. 3—5 órai a miklósz utcai iskolai helyiségben beirathatják. — A rendes tanítás kezdődik szept. 4 én d. e. 8 órakor. Aug. 21. Materny Lajos iskolaszéki elnök.

Lövészet. Az aug. hó 20 an tartott lövészet alkalmával 2 korona díjat nyert legtöbb körlovéssel Baum Miksa. —

Öngyilkos szedő gyerek.

Debreczen, aug. 21. Ha az élet nehéz harezai közt megtört, reményeit eltemetett férfi emeli maga ellen a gyilkoló fegyvert: meg akkor is megdöbbenünk e tragikum felett. De midőn egy gyermek, vagy egy gyermek-ífu lesz önmagának gyilkosává, ki az élet küzdelmeinek még csak kezdetén áll: akkor megdöbbenésünk kétszeres, mert az ilyen öngyilkosság okát nem kereshetjük másban, mint zűlűtársadalmi életünkben, abban a szomorú jelenségben, hogy ma már többé nincsenek gyermekek, az émi siető kor oly neizendéket nevel föl, mely ifjúság lesz, mielőtt gyermek lett volna, aggyastyaná lesz, mielőtt ifju lett volna. Hogy aztán az ilyen meghasonlott lelkek kárhozhatóak juttanak: az természetes következménye társadalmi életünk szomorú hanyatlásának! Békére tanít a vallás, békét predikálnak a politikai élet szövívői, az állig fölf-gyervezett népek óriási terheket vesznek magukra, csak-

hogy a békét föntarthatassák: és mégis gyakran eszünkbe jut az a gondolat, hogy olykor-olykor nem ártana egy kis tisztító vihar Ritkán mulik el olyan nap, hogy párbajokról és öngyilkosságokról ne olvassunk. A mai kor nemzedéke tehát nem sokra becsüli az életet. — Kész azt magától eldobni parányi okok miatt. Nem okosabb dolog lenne ezt a halálra való elszántságot hasznosabban értékesíteni? Azokból, kik párbajokban véreznék el, vagy önmaguk ölják ki életüket, a csatatéren hőskülvalhatnának, kiknek halála a nemzetre, az emberiségre üdvözhozó lenne, míg most halát nem, legfeljebb csak szánalmat érdemelnek.

A napról-napra szaporodó öngyilkosságok oly szomorú jelenséget tárják föl a mi társadalmi életünknek, hogy megérdemelné a jelenség azt, hogy már egyszer komolyabban gondolkodjunk felette s igyekezzünk kikutatni, hogy hol rejlik tulajdonképen a baj? Ha aztán a baj okát kitaláltuk, akkor orvosoztatt is bizonyára találunk elene. Hiszen türhettelen az, a mi Magyarországon nem ritka eset, hogy a gyermekek és a gyermek-ífuak is oly könnyelműen megválnak az életől, mintha az élet nem a teremtetől ajándékozott drága kincs, hanem eldobni való, értéktelen teher lenne!

A Debreczen nyomdajanak egyik tanonca, a még csak 17 éves Széll Gusztáv, Széll István debreczeni ev. ref. kántor fia, szombaton este agyon-lötte magát. Tegnap reggel azon a helyen, a hol a nyomdában dolgozni szokott, a többi szedő-gyerekek egy összehajtogatott papír lapot találtak, melynek külsejére a következő sorok voltak írva: — A ki megtalálja, kézbesítse szerkesztő úrnak.

Bőlől czeruzával, kuszalt vonásokkal írva a következő sorok olvashatók:

Hátrahagyott levelem.

Elkeseredés szűlte az öngyilkosságomat. Ki képzelte volna ezéltől egy évvel, hogy ilyen halállal kell kimulnom. De ennek így kellett megtörténnie.

Ugyanis tanulni akartam, de szüelim vagyunkból teljesen kikapultak. Másodszor színészi pályára a karta m lépni, de ilakom nem felelt volna meg, — hangom el van ismerve jónak.

Az igaz, hogy szerelmes is voltam, mely a legfőbb ok.

Szombaton 8 órakor végeztem ki magamat.

Isten veletek szüelim, barátaim és ismerőseink! Viszontlításra a mas világon!

Széll Gusztáv.

E levél, melyet az öngyilkos gyermek bizonyára szombaton délután írt s a nyomdából való eltávozasokor hagyott a szedő-álvanyon, de akkor senki nem vette észre, kétségteien bizonyított a mellett, hogy nem pillanatnyi fölhevülés adta kezébe a gyilkoló fegyvert, hanem jó előre elszánta magát a halálra.

Öngyilkosságának okait megmagyarázni igyekszik. Hanem ezek az okok nem voltak elégségesek arra, hogy miattok megválnjon az életől.

Az első ok, hogy tanulni szeretett volna, de szegényesége miatt ezt nem tehette, a leggyöngyebb. Hiszen a debreczeni főkólaban igen nagy számmal vannak szegény tanuló s ha neki kedve és zornalma lett volna a tanuláshoz, e vágya könnyen teljesülhetett volna.

A második ok, hogy színész akart lenni, de testalkata e pályára alkalmatlanná tette, beteges ambícióra mutat. Mi nem is sejtjük, hogy a szedő-szekreny mellett ez a gyöngye testalkata fia, ki alig látszott idősebbnek 12—13 évesnél, szinpadi diadalokról álmodozik. Korunk betegségeknek egyik jellemzője ez, hogy keves ember elégzik meg ázon munkakörrel, melybe viszonyai juttatták.

A harmadik ok, melyet levelemben megfőbb ok-oknak nevez, hogy t. i. s z e r e l m e s b o l v a vérel nem lenne megpecsételve, egyenesen neveltség volna. — Mi lesz az emberiségből, ha már a 17 éves gyermekek is (mert a mi öngyilkos szedőtanonczunk 17 éve daczára testalkatára nézve még egészen gyermek volt) agyon-lövik magukat szerelmi bánat miatt? Hajdanában az ilyen gyermekeknek még legfeljebb a labdázason járt az esze, nem pedig a szerelmeskedésen. De hát ma már nincsenek gyermekek.

Nagyon korán érik az ifjuság s e korai érésnek nagyon fanyar gyümölcsei vannak, mint a jelenlegi szomorú példa is bizonyítja. Az a megdöbentő kép, melyet Zola mesteri tolla a francia társadalom büneiről fest, sajnos, a magyar társadalomra is kezd rá illeni!

Széll Gusztáv, kinek öngyilkosságával lelektani okokból a kelletlenül is hosszabban foglalkoztunk, harmadik éve volt a Debreczen nyomdájában alkalmazva. A jövő tavaszon már főlzabaldult volna. Eleinte jól viselte magát, szorgalma-an tanulta Guttenberg mesterségét. Hanem egyszerre csak megváltozott. A munka nem tetszett neki, szórakozottan, figyel-

menlenül dolgozott, holott a nyomdai munkánál a figyelem elengedhetetlen keltek. A dorgálás kárba vezett s előbb-utóbb el kellett volna az üzletből bocsátani.

Hogy kicsoda belső ok készítette a külföldben engedelmes és tanulékony fiút a hanyasságra, azt csak az idő megmondani, a ki a szivekbe és vesékbe lát. Társai beszélék, hogy újabb időben többször emlegette az öngyilkosságot, de ezt nem vették töle komolyan.

Szombaton rendesen végezte napi munkáját s még őszedte ki azt a hírlapi közlöményt, mely egy 7 éves gyermek öngyilkosságáról szólt. Midőn szombaton este heti be-rét kikapta, egy ócska forgo-pisztolyt vásárolt s hozzá föltenyketet is vett. A pistoly vétel-árának csak a felét fizette ki, a vétel-ár másik fele részének kifizetéséta jövő szombatra ígerte.

Szombaton este, midőn már sötétedni kezdett, több pajtasával, kik azonban szándékáról mitsem sejtettek, a kollégium előtti emlékerthe ment, hol elbeszélgettek. Széll Gusztáv 1/28 órakor hirtelen elvált társaitól s a nagy templom háta mögé sietett. A közelben levők csak egy durranást hallottak s mire hozzá értek, a szerencsétlen fia már halva feküdt a fűvön. Alla alatt lötte be a golyót, mely agyát is széttroncsolta. Jobb kezében görcsösen szorította a revolvert.

A fent közölt levelelen kívül még többekhez is intézett a szerencsétlen fia leveleket, melyek a rendőrség kezében vannak. Sőt egy csomó szerelmes verset is hagyott hátra.

Holt tetét beszállították a kórházba, honnan ma d. u. 5 órakor temették el. Kopszójára a Debreczen szedőgyerekei is tettek koszort.

Béke lengjen hamvai felett!

Közgazdaság.

Kőbányai sertésátlót. A sertéskereskedelmi csarnok jelentése. augusztus 19.

a) Hízott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1 Öreg nehéz (páronkint 300—400 kilgron felüli sulyban) — 2. Öreg közép (páronkint 300—400 kilgron felüli sulyban) 46—47 — 3. Fialtal nehéz (páronkint 320 kilgron felüli sulyban) 46—47 — 4. Fialtal közép (páronkint 250—320 kilgr. sulyban 45—46 — 5. Fialtal könnyű (páronkint 250 kilgrig terjedő sulyban) 44—45 — 6. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronkint 280 kilgron felüli sulyban) 44—45 — 7. Közép (páronkint 220—280 kilgr. sulyban) 45—46 — 8. Könnyű (páronkint 220 kilgrig terjedő sulyban) 45—46 — 9. Szebeni: 9. Nehéz (páronkint 260 kilgron felüli sulyban) 44—45 — 10. Közép (páronkint 220—260 kilgr. sulyban) 44—45 — 11. Könnyű (páronkint 220 kilgrig terjedő sulyban) 43—44 — Sertés létszám: aug. 18-ik napján volt készlet 186,884 darab. A hízott sertés létszámát: változatlan. — Hízaltni való sertés 16—18 — malacz (11—20 hónapos korban felhajtott) 4250 drb.

Budapesti gabonatözsde. Hivatalos jegyzések augusztus 19. — Buza öszre 7.46 pénz, 7.47 árú, tavaszra 7.84 pénz 7.86 árú. Tengeri 1894. máj.—jun.-ra 5.03 pénz, 5.04 Zab ösz. 6.43 pénz, 6.42 árú. — Káposztarepce aug.—szept. 16.10 pénz, 16.20 árú.

Főszerkesztő: Szinay Gyula. Felelős szerkesztő és lapkiadó: Kósa Barna. Főmunkatárs: Dr. Bakonyi Samu. (Szerkesztőség és kiadóhivatali fotér 1828.)

KASZANYITZKY ENDRE előbb Kuhlínka István K.

Debreczen, főpiacz 1900.

Ajánlja a legnagyobb választékkal újonnan berendezett üveg, porcellán, lámpa, berndorfi alpacca, chinaezüst evőeszközök s KONYHAESZKÖZÖK NAGY RAKTÁRÁT. Üveg, ivó és liqueur készletek, porcellán, evő, kávész, fekete-kávész, tea és moszó-készletek, Brünner, Dittmar s hazai gyártmányú ASZTALI- és FÜGGŐLÁMPÁK nap, meteor és villámegőkörrel, gyári árak és pontos kiszolgálás mellett. Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Videki megrendelések a legnagyobb figyelemmel teljesítetnek.

